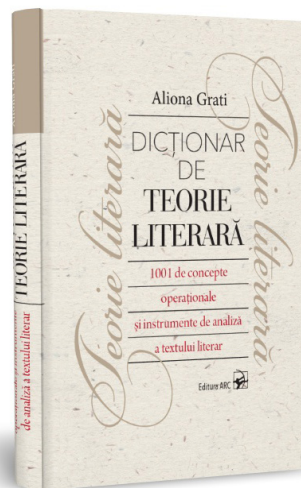

CĂRȚILE EDITURII ARC

Dicționar de teorie literară. 1001 de concepte operaționale și instrumente de analiză a textului literar de Aliona Grati (2018) este un suport necesar elevilor, studenților, doctoranzilor și profesorilor de la diferite trepte educaționale. Cei peste o mie de termeni nu se limitează doar la domeniul strict filologic, ci extind preocupările celor 544 de pagini și spre alte domenii ale științelor umaniste. Autoarea nu pretinde însă să fi „descoperit” o Americă a terminologiei sau să fi inventat vreo „bicicletă” a domeniului literar, de aceea dicționarul are o vastă bibliografie cu care s-a lucrat. Volumul este o reușită sinteză a preocupărilor de cercetare pe care le-a avut Aliona Grati de-a lungul timpului, totodată, el este rezultatul activității sale didactice cu studenții și doctoranzii. Principiul link-urilor (care vine din cel al fișelor cadrului didactic în pregătire pentru ora academică), evitarea uneori a citării (pentru a nu încărca textul), utilizarea formulilor deja consacrate în domeniu, structurarea alfabetică, uzanțele etimologice, exemplele din textele artistice, deschiderile interdisciplinare, toate acestea fac să salutăm această meta-carte de „cetire” a literaturii, acest glosar la îndemâna celui care își propune să treacă de „plăcerea lecturii”, pentru a cunoaște și instrumentarul științific care i se poate aplica. Un dicționar util, un ghid de avut acasă.

Vulpea argintie de Antonina Sârbu (2018) este un roman-confesiune în care aflăm destinul Soniei pentru care a țese covoare înseamnă a împleti firele vieții într-o textură greu de desfăcut. O scriitură deloc datată, o temă arareori frecventată de prozatorii basarabeni – românii din Cernăuți în vria istoriei. Cernăuții, Izmailul, America și, în stare latentă, Basarabia autoarei, constituie cronotopul acestei lumi. *Vulpea argintie* este romanul Soniei, al zbaterii ei între pasiune și durere, între lumea veche de până la 1940 și cea de după, între trecutul, prezentul și urmașii ei de peste Ocean. Sonia este copilul care a supraviețuit cu greu copilăriei sale (a crescut cu o mamă nefericită și cu gândul la tatăl fugit în România) într-o lume în care vechile rosturi au dispărut, iar cele noi veneau ca un tăvălug traumatizant. O lume a durerii în care doar dragostea poate să îl înalțe pe om până la întâlnirea cu sinele. Suntem vii atâta timp cât iubim – asta pare să ne spună autoarea, în rest, dacă și supraviețuim, atunci ni se întâmplă fiindcă stăruie amintirea aceluia sentiment. Omul este un purtător al amintirilor și ele îl readuc mereu la viață.

Romanul *Mireasa din Kabul* (2019) este volumul în care autoarea Olga Căpățână readuce în actualitate tema războiului din Afganistan (1979–1989). Cititorul este invitat într-o realitate a zilei de ieri, o lume în care ideologicul nu lasă loc împlinirii individuale. Deși ar părea, acest roman nu este însă despre războiul dintre cele două sisteme – comunist și capitalist, cartea este, în primul rând, despre destinul femeii prins în balamalele unei lumi beligerante. Autoarea ne anunță că și femeia este un câmp de luptă. Sechelele, traumele ei, aduse din război, rămân pentru toată viața să fie brăzdate și în destinul copiilor și al familiei. Lectura ne aduce până în zilele noastre, într-o lume a emigrărilor de tot felul în Occident, acolo unde ecurile afgane nu întârzie să ajungă. De Afganistan nu scapi, el e violența care, odată intrată în viața femeii, se cuibărește în ea, o frânge, o posedă. Războiul este virusul pe care îl porți întreaga viață, dezvoltând un fel de imunitate care te face mai puternic, mai rezistent – o plagă care sângerează în interior. O carte despre durere, despre neîmplinire în dragoste și despre ironiile vieții, despre întâlnirile pe care ți le rezervă destinul. Deși e despre război, *Mireasa din Kabul* este, mai întâi de toate, un roman despre oameni, despre cum rămânem umani în condiții inumane.

Cartea poeziei, 2019 (2019), selecție și prefață de Liliana Armașu, confirmă durabilitatea unor proiecte editoriale care au existat și până la 1990 și aici ne referim la faptul că astfel de antologii au tot apărut de-a lungul timpului. Publicarea unei astfel de cărți, este însă de fiecare dată o surpriză a lumii literare interrriverane. Apele se împart în două, sunt cei care o laudă și, desigur, cei care o contestă, lucru firesc, de altfel, într-o literatură. Partea bună a astfel de apariții este că ele, de fiecare dată, iau pulsul fenomenului poetic, propunând o scanare a sincroniei poetice, a poeziei *la zi*, dar în timp, și a fenomenului poetic în diacronie. Omiterea sau includerea unor nume ține și ea de aceasta (Eminescu, spre exemplu, nu prea a „încăput” în antologiile timpului său). Poeta Liliana Armașu a ales textele a 35 de autori basarabeni dintre care este vorba de 24 poeți și 11 poete. În prefață aflăm că antologatoarea își asumă riscul și curajul selecției. Îndemnul ei la lectura de calitate și la prezența spiritului autocritic este unul de încurajat. Menționăm și utilitatea didactică și cea de cercetare a antologiei, așa cum un profesor sau un cercetător se poate bucura cu folos în activitatea sa de sinteza și panorama poetică pe care o propune *Cartea poeziei, 2019*.

File din jurnalul de bord (al unui marinar cardiac) (2018) este volumul de poezie în care poetul Vitalie Răileanu continuă plutirea pe întinderile temei marine, el revine la simbolurile și imaginile din volumele anterioare, doar că o face printr-o uimitoare manieră de detașare poetică. Personajul poematic se rupe de naupatia zilei de ieri, părăsește ostrovurile spre care se retrăgea cândva, uită falezele trecutului și încearcă exercițiul memorării și al consemnării poetice a ceea ce reprezintă o viață printre ape, printre toate celea care curg și au curs. În această carte de *panta rhei*, apa și eul, care bănuie deasupra ei, ajung la ipostaza în care salificarea este o formă a metafizicului prin care te rupi de tot ce însemna în volumele precedente topografia marină, stările solitudinii oceanice și chiar vasta „lectură” poetică din marii autori ai mării. Aici e poetul și marile lui amintiri despre mare. În acest sens, Vitalie Răileanu este din plin un poet marin, dar abilitatea lui de a evita același stil de a face poezie, fără a schimba tema, ne anunță că vorbim despre un poet în adevăratul sens al cuvântului. Un poet sensibil, unul al detaliului și al miniaturalului ideatic.

Ei confundau librăria cu libertatea (2018) de Ioana Isac este un volum de poeme care m-a făcut să descopăr o viziune proaspătă asupra poeziei și lumii. Poeta a înțeles că vechile metafore s-au uzat, că lumea este alta, că Marile Povestiri s-au relatat, că volumele de *belles lettres* s-au cam scris demult... Ioana Isac este o tânără poetă care a știut să învețe la vechea școală trecerea spre scriitura unor *poetae novi*. Poezia ei este o formă de libertate într-o lume în care și cartea, ca și toate celelalte, este un produs vandabil. De aici și verdictul: „nu sunt poet ci/ un mecanism de aranjare a cuvintelor”. Un mecanism poetic într-o lume a confuziei și bruiajului: „...ei confundau librăria cu libertatea/ o cumperi pe prima căzută sub ochi/ sau pe cea recomandată...” Pe lângă faptul că este un frumos volum de poezie autentică, cartea este și un manifest al tânărului cititor care are o relație aproape obiectuală cu pagina lecturată. Personajul liric citește și trăiește poezie. Căci poezia e în primul rând trăire și pe urmă toate celelalte. Ioana Isac o știe din plin.

Maria PILCHIN

